

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **O. L.,** zast. Mgr. Bohuslavou Bartheldyovou, advokátkou se sídlem Ponávka 185/2, Brno, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2016, čj. CPR-7498-2/ČJ-2016-930310-V240, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2017, čj. 2 A 34/2016-76,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Bohuslavě Bartheldyové, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 8 228 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 22. 2. 2016, čj. KRPA-71153-16/ČJ-2016-000022, uložila Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, žalobci správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a zároveň stanovila dobu jednoho roku, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie.

[2] Žalovaný v rozhodnutí ze dne 30. 3. 2016 snížil dobu zákazu vstupu na 6 měsíců a ve zbytku rozhodnutí cizinecké policie potvrdil.

II. Řízení před městským soudem

[3] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u městského soudu. Zdůraznil v ní, že nevěděl o nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla zamítnuta jeho žádost o prodloužení dlouhodobého pobytu, neboť se domníval, že jeho zástupce dle dohody s ním podal odvolání. Skutečnost, že pobývá v České republice bez platného povolení k pobytu, zjistil až při dobrovolné návštěvě policie, po tomto zjištění žádal o možnost dobrovolně vycestovat. Policie namísto toho rozhodla téhož dne o správním vyhoštění.

[4] V doplnění žaloby žalobce namítl neurčitost vymezení předmětu správního řízení při jeho zahájení, porušení práva na zajištění tlumočníka a příliš krátkou dobu řízení, v jehož průběhu žalobce neměl možnost uplatit svá práva.

[5] Městský soud jeho žalobu nejprve dne 17. 6. 2016 zamítl. Nejvyšší správní soud však rozsudkem ze dne 14. 12. 2016, čj. 10 Azs 161/2016-67, toto rozhodnutí zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení, neboť městský soud rozhodl bez nařízení jednání, přestože žalobce s takovým postupem vyjádřil nesouhlas.

[6] Městský soud po vrácení věci pokračoval v řízení. Po provedení ústního jednání žalobu opět zamítl v záhlaví označeným rozsudkem. V odůvodnění uvedl, že bylo povinností a odpovědností žalobce zajistit si přehled o podaných opravných prostředcích proti rozhodnutím ve věci pobytu. V projednávané věci však jeho vědomost o tom, že jeho pobyt není povolen, není podstatná. Policie rozhodnutí o vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců vydá vždy v případě naplnění zde uvedených podmínek (pobyt bez povolení), které nejsou závislé na zavinění dotyčného cizince. Dále odůvodnil přiměřenost zásahu správního vyhoštění do soukromého a rodinného života cizince podle kritérií vyplývajících z judikatury NSS a Evropského soudu pro lidská práva, a dospěl k závěru, že k nepřiměřenému zásahu nedojde.

[7] Policie podle městského soudu nemohla žalobci umožnit dobrovolné vycestování, neboť je povinna rozhodnout o správním vyhoštění, kdykoliv zjistí skutkovou situaci předvídanou § 119 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Žalobce nijak nezpochybňoval to, že se v České republice zdržoval v období od 5. 12. 2015 do 22. 2. 2016 bez povolení, naplnil tedy podmínky § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců.

[8] Žalobce dostal v průběhu správního řízení zákonem stanovený prostor k uplatnění svých práv. Ze správního spisu je zřejmé, že měl příležitost své jednání vysvětlit a seznámit se s podklady k vydání rozhodnutí, nežádal jejich změny ani doplnění, což potvrdil svým podpisem.

[9] Městský soud se dále vyjádřil k námitce neustanovení tlumočníka. Odkázal na protokol o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 22. 2. 2016, ve kterém žalobce po poučení výslovně uvedl, že přítomnost tlumočníka nežádá, neboť rozumí jazyku, ve kterém se řízení vede. Žalobce se podrobně a určitě vyjádřil k podkladům pro vydání

pokračování

rozhodnutí, reagoval na kladené otázky a před ukončením výpovědi se podrobně vyjádřil k vedenému řízení. Připustil, že oznámení o zahájení správního řízení ze stejného dne obsahuje zjevnou nesprávnost, a to spojení, že účastník "*tlumočníka žádá, neboť česky rozumí*". To je nutno chápat jako písařskou chybu, neboť obsahuje logický protiklad. Žalobce opakovaně v řízení potvrdil, že česky rozumí a tlumočníka nežádá.

III. Kasační stížnost

[10] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost.

[11] Namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů a jinou vadu v řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a dále zmatečnost řízení před městským soudem pro chybějící podmínky řízení dle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

[12] Stěžovateli nebyl ustanoven tlumočník, přestože o něho výslovně žádal, tím bylo porušeno jeho právo dle § 16 odst. 3 správního řádu a čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Učinil tak při prvním úkonu v řízení, kdy byl o možnosti ustanovení tlumočníka poučen, tedy při oznámení o zahájení správního řízení. Městský soud dospěl k závěru, že jestliže v prohlášení je nelogicky uvedeno "*tlumočníka žádám, česky rozumím*", jedná se o chybu a pro její odstranění je výkladem nutno záporku "ne" přidat ke slovu "žádám" ("*tlumočníka nežádám, česky rozumím*"). Ovšem stejně tak je možno stejnou záporku přidat ke slovu "rozumím", a prohlášení potom zní: "*tlumočníka žádám, česky nerozumím*", což rovněž dává smysl. Městský soud měl žalobce vyslechnout, aby ověřil, zda češtinu dostatečně ovládá.

[13] Potřebu tlumočníka nezpochybňuje ani následné prohlášení stěžovatele do protokolu o vyjádření účastníka řízení, dle kterého tlumočníka nežádá, neboť českému jazyku rozumí. Není totiž zřejmé, zda stěžovatel druhému poučení rozuměl. Přestože stěžovatel mohl rozumět běžné konverzaci, neosvědčuje to jeho schopnost rozumět právnické terminologii. Stěžovatel byl vzhledem k rychlému průběhu správního řízení ve velkém stresu, který jeho schopnost porozumění snížil.

[14] Stěžovatel dále namítl, že městský soud nepřezkoumal dostatečně, zda závazné stanovisko ministerstva o možnosti vycestování bylo vyhotoveno řádně, jestliže bylo vyžádáno a vypracováno během jediného dne.

[15] S ohledem na uplatněné námitky stěžovatel navrhl, aby NSS napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Nejdříve musel posoudit přijatelnost

kasační stížnosti, neboť se jedná o druhou kasační stížnost stěžovatele v téže věci. Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je nepřípustná kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem NSS.

[17] Ze zákazu opakované kasační stížnosti judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva (shodně viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 3. 2011, čj. 1 As 79/2009-165).

[18] Vzhledem k tomu, že původní rozsudek městského soudu byl zrušen z důvodu procesního pochybení – nenařízení ústního jednání, které může též ovlivnit zjištění skutkového stavu věci, Nejvyšší správní soud v souladu s citovanou judikaturou neshledal důvody pro nepřípustnost kasační stížnosti z důvodu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[19] NSS dále posuzoval důvodnost kasační stížnosti, a to v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[20] Nejvyšší správní soud z oznámení zahájení správního řízení, založeného ve správním spisu (čl. 11), ověřil, že je zde srozumitelně popsán důvod zahájení správního řízení. Ve věci nebylo sporné, že stěžovatel se dostavil na oddělení pobytu cizinců žalovaného, chtěl si zde nechat vylepit do cestovního dokladu tzv. překlenovací štítek, neboť se chystal s přítelkyní vycestovat na dovolenou do Itálie. Při této příležitosti pracovníci žalovaného zjistili, že stěžovatel pobývá na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu, což je zákonem předvídaný důvod k zahájení řízení o správním vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o pobytu cizinců.

[21] Námitka ohledně nemožnosti uplatnění práva dle § 120a odst. 6 zákona o pobytu cizinců je neurčitá. Podle tohoto ustanovení (ve znění platném do 14. 8. 2017): "*Cizinec, jehož vycestování podle odstavce 1 nebo 2 není možné, je oprávněn neprodleně po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění požádat ministerstvo o udělení mezinárodní ochrany podle zvláštního právního předpisu2). Nepožádá-li cizinec podle věty první nejpozději do dvou měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění, oprávnění požádat o mezinárodní ochranu zaniká. Oprávnění požádat nezaniká, pokud podání žádosti zabránily důvody na vůli cizince nezávislé a cizinec žádost podá do 3 dnů po pominutí takových důvodů.*" Není zde tedy uvedena žádná výslovná poučovací povinnost správního orgánu, stěžovatel neuvedl, čím konkrétně měl být ve své situaci poškozen. Z obsahu výpovědi stěžovatele nevyplynuly žádné okolnosti, které by svědčily o jakýchkoliv důvodech pro udělení mezinárodní ochrany, kterými by se správní orgán musel zabývat. Obě námitky jsou proto nedůvodné.

pokračování

[22] Stěžejní námitka stěžovatele se týká neustanovení tlumočníka. Podle tvrzení stěžovatele o něj požádal při zahájení správního řízení dne 22. 2. 2016, jeho prohlášení však bylo do protokolu chybně zaznamenáno. Stěžovatel byl poškozen na svých právech a městský soud vyložil nesprávnost protokolace chybným způsobem. Nejvyšší správní soud ověřil ze správního spisu průběh správního řízení a dospěl ke shodnému závěru jako městský soud, že stěžovatel komunikoval po celou dobu řízení na svoji žádost v českém jazyce, opakovaně potvrzoval jeho znalost, a formulaci v posledním odstavci oznámení o zahájení správního řízení "*tlumočníka žádám, neboť česky rozumím*" lze hodnotit vzhledem ke kontextu celého řízení jako písařskou chybu.

[23] Stěžovatel ustanovení tlumočníka výslovně odmítl nejen v protokolu o vyjádření účastníka správního řízení (ve kterém toto potvrdil dvakrát, na počátku i v závěru výpovědi), který byl sepsán stejného dne jako oznámení o zahájení řízení. Stejné prohlášení podepsal při převzetí prvostupňového rozhodnutí ("*Řízení bylo vedeno v jazyce českém bez přítomnosti tlumočníka, neboť rozumím jazyku, v němž se řízení vede a rozhodnutí jsem v plném rozsahu porozuměl*"). Tato prohlášení stěžovatel vždy potvrdil svým podpisem, který nikdy nezpochybnil. Nejvyšší správní soud však za zcela přesvědčivý důkaz, vylučující jakékoliv pochybnosti o jeho znalosti českého jazyka, považuje zejména text odvolání, který stěžovatel na rozdíl od formálních poučení v úředních protokolech formuloval sám, respektive za spolupráce se svým zástupcem. V závěru bodu III. odvolání stěžovatel popisuje svoji integraci do společnosti, uvádí, že zde má mnoho českých přátel, ke kterým má úzké osobní vazby. V České republice studoval na vysoké škole, získal akademický titul (Bc), a "*dokonale si osvojil český jazyk*". Tato formulace je zcela jednoznačná, je součástí kontextu celého podání a neponechává žádné pochybnosti o jeho obsahu.

[24] Ve prospěch závěru o znalosti českého jazyka svědčí i to, že stěžovatel v odvolání podaném bezprostředně po vydání rozhodnutí dne 22. 2. 2016, v jehož průběhu měl být zkrácen na svých právech tím, že jazykově nerozuměl obsahu jednotlivých úkonů, tuto skutečnost nenamítal. V této fázi řízení již byl zastoupen advokátem, který byl jistě schopen jeho výhrady vůči správnímu řízení odborně formulovat. Stěžovatel námitku nedostatečné znalosti českého jazyka a potřebu tlumočníka zmínil poprvé až v doplnění žaloby.

[25] Nejvyšší správní soud na základě uvedených skutečností považoval námitku zkrácení práv z důvodu neustanovení tlumočníka ve správním řízení za nedůvodnou.

[26] V závěru kasační stížnosti stěžovatel zpochybňuje závazné stanovisko, které si dle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců ve znění platném do 14. 8. 2017 policie vyžaduje v rámci rozhodování o správním vyhoštění za účelem posouzení, zda vycestování cizince je možné. Stěžovatel však tuto námitku neuplatil v žalobě ani v jejím doplnění, proto je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná, neboť stěžovatel ji neuplatnil v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohl.

V. Závěr a náklady řízení

[27] Námitky stěžovatele nebyly důvodné, NSS proto kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s. zamítl.

[28] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[29] Ustanovené advokátce se dle § 35 odst. 8 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) ve spojení s odst. 3 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování ve výši 6 200 Kč za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, doplnění kasační stížnosti) a paušální náhrada hotových výdajů 600 Kč, celkem částka 6 800 Kč. Ustanovená advokátka je plátkyní DPH, Nejvyšší správní soud proto přiznanou odměnu zvýšil o tuto daň, tedy na částku 8 228 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2018

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu